

Rapi Zsolt

egyetemi adjunktus

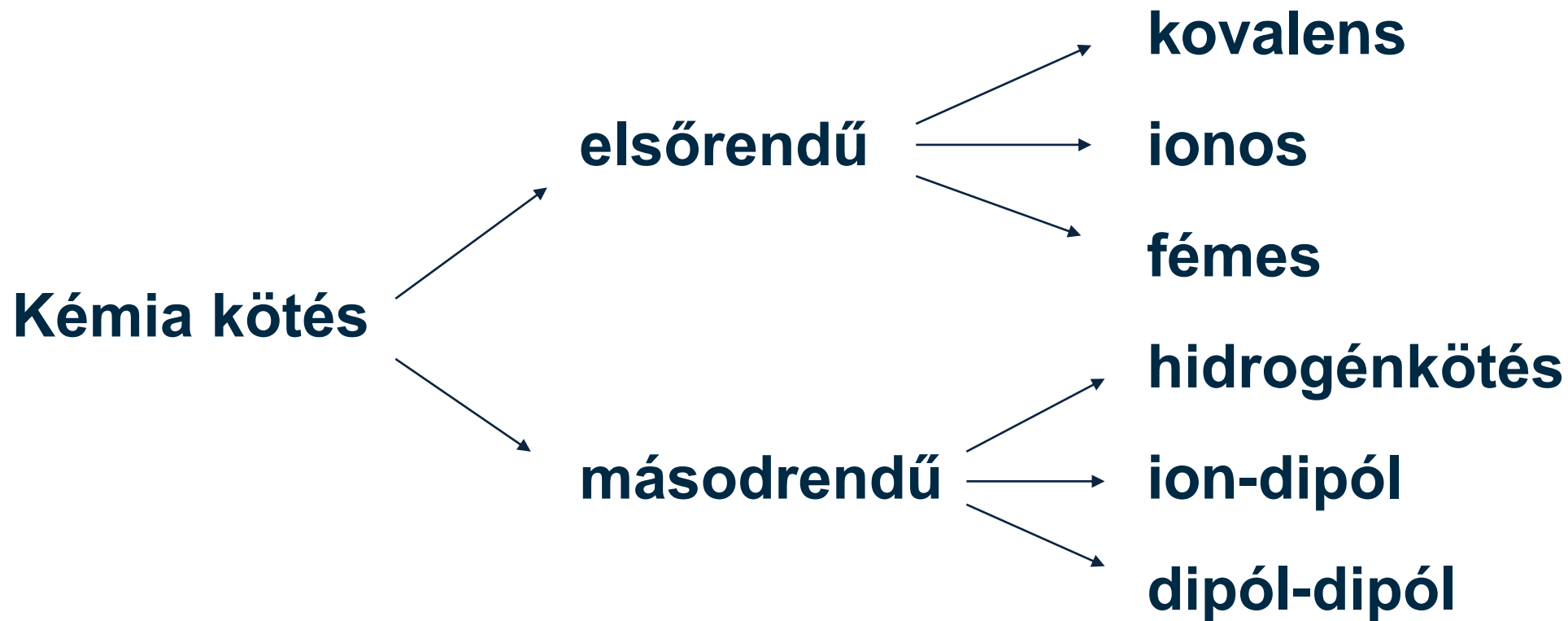
BME Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar

Kémiai kötések

Kémiai kötések

Kémiai kötés: a különböző anyagok atomjai reakcióba lépnek stabilis külső elektronehéj kialakulása közben

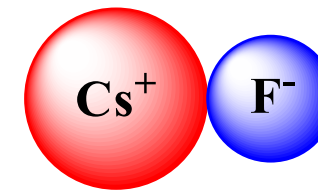
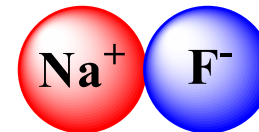
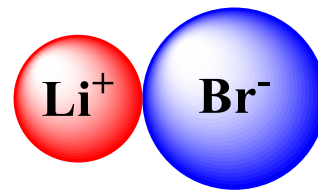
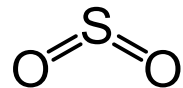
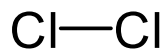
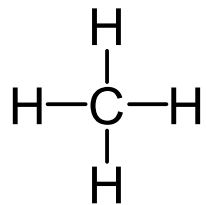
Elsőrendű kémiai kötés

Elsőrendű kémiai kötés

kovalens ΣEN nagy, ΔEN kicsi

ionos ΔEN nagy

fémes ΣEN kicsi, ΔEN kicsi

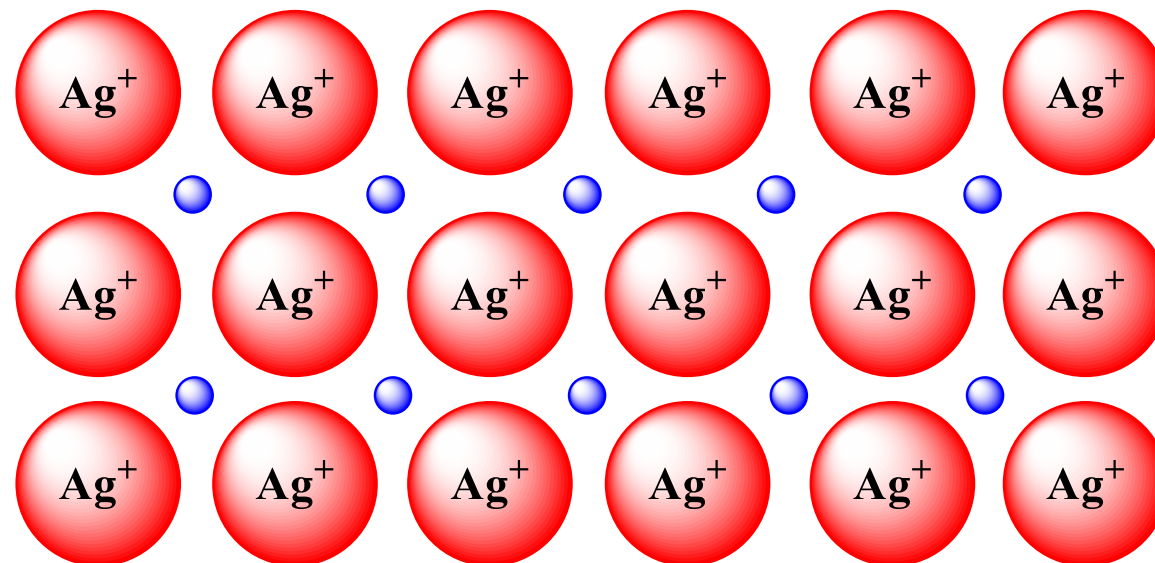
Fémes kötés

Az elektronok egyenletesen oszlanak el az atommagok körül

A kristályban a fématomtörzsek vannak a rácspontokban, közöttük a kapcsolatot **delokalizált elektronok** biztosítják

A kötés erőssége függ a fématom méretétől és a vegyértékelektronok számától

Gyengébb, mint az ionos és a kovalens kötés

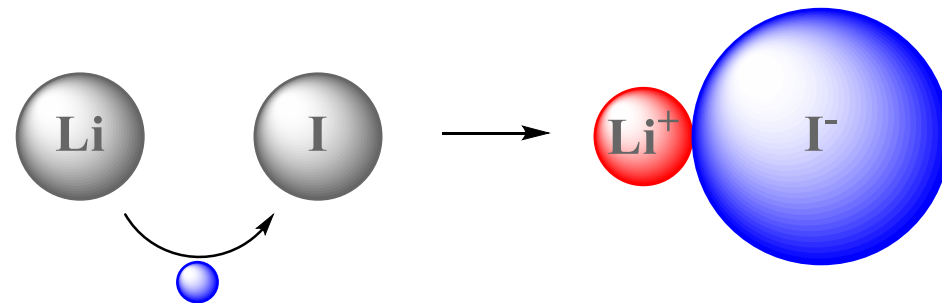

Ionos kötés

Az egyik atom legkülső elektronhéjáról elektronok kerülnek a másik atom elektronhéjára, és mindkét atom ionos formába kerül

A létrejött kation és anion elektrosztatikusan vonzzák egymást

Fém és nemfém között jön létre

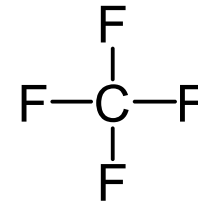
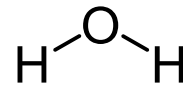
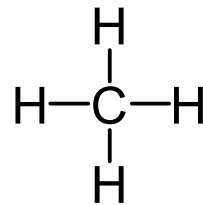
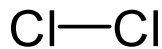

Kovalens kötés

Két atom között megosztott közös elektronpárok jönnek létre

Apoláris, ha a kötések polaritása kiegyenlíti egymást, vagy azonos atomok között jön létre

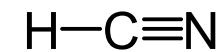
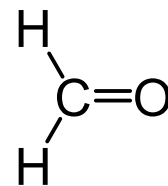
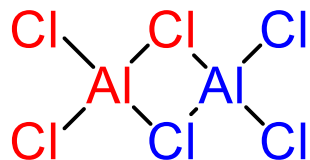
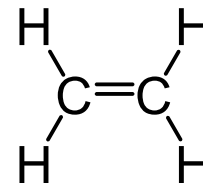
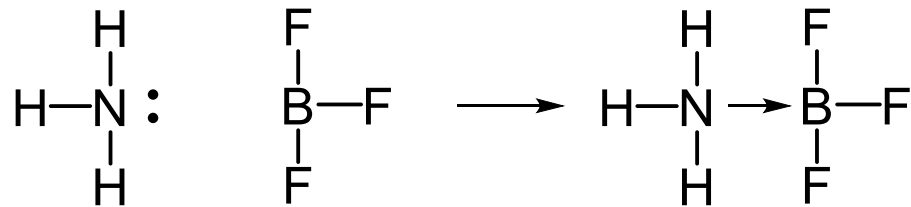
Poláris, ha a kötések polaritása nem egyenlíti ki egymást

Kovalens kötés

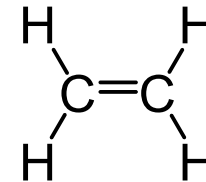
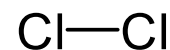
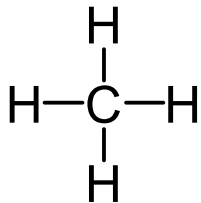
Kolligációs: mindkét atom 1-1 elektront biztosít

Datív (koordinatív): a két atom egyike adja a teljes elektronpárt

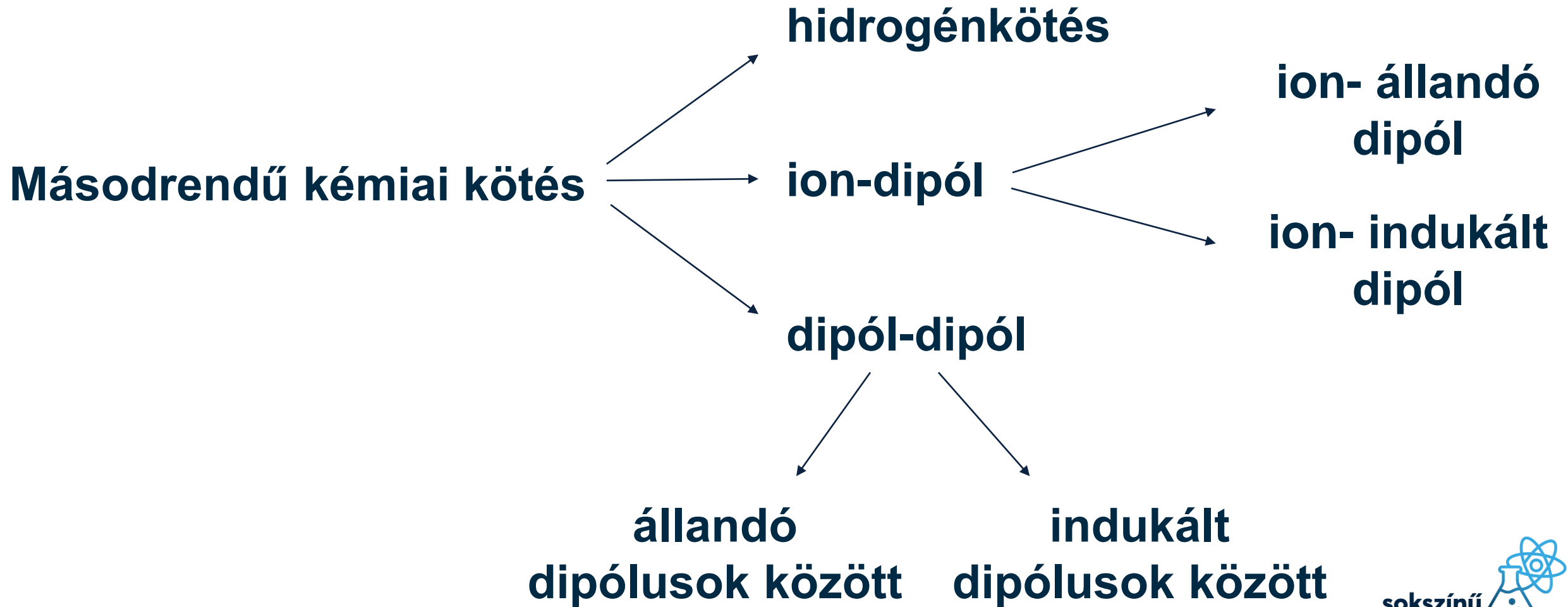
Kovalens kötés

szigma	pi
tengelyszimmetrikus	síkszimmetrikus
az elektronsűrűség maximuma a két atomot összekötő egyenesen található	az elektronsűrűség maximuma a σ -kötés alatt/fölött, vagy előtt/mögött található
szabad rotáció	gátolt rotáció

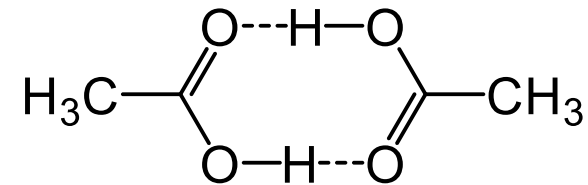
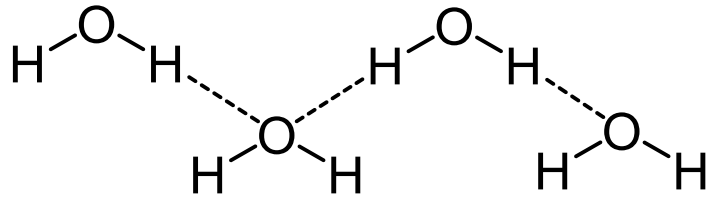

Másodrendű kémiai kötés

Hidrogénkötés

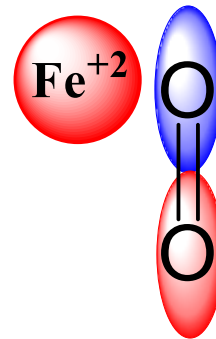
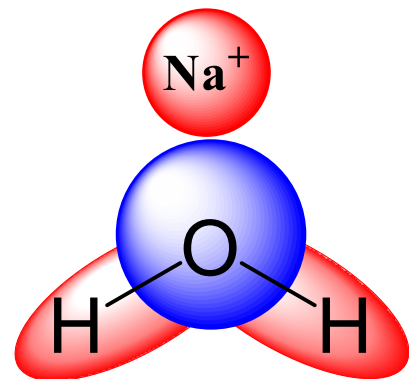
A hidrogénnél elektronegatívabb molekularészlethez (X) kovalensen kapcsolódó hidrogénatom (X–H) és ugyanazon vagy egy másik molekula atomcsoportja (főként F, O és N atomok) közt alakul ki

Ion-dipól kölcsönhatás

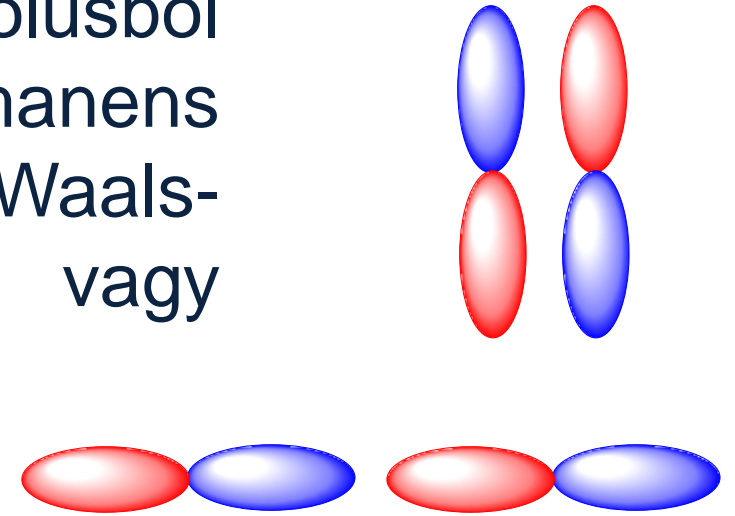
Ionok és állandó elektromos dipólusmomentummal rendelkező molekulák között kialakuló elektrosztatikus kölcsönhatás

Ionok és állandó elektromos dipólusmomentummal nem rendelkező molekulák között kialakuló elektrosztatikus kölcsönhatás. A folyamat során az ion dipólust hoz létre az apoláris molekulában

Dipól-dipól kölcsönhatás

A molekulán belüli töltésszimmetriából, dipólusból alakulnak ki. A dipólusok lehetnek állandóak (permanens dipólus), átmenetiek és indukáltak. A van der Waals-kölcsönhatások lezárt elektronszélű atomok vagy molekulák között alakulnak ki

A van der Waals-kötés fajtái:

1. orientációs hatás, más néven Keesom-erő (permanens dipólusok közötti kölcsönhatás) (pl. **HCl – HCl**)
2. indukciós effektus, más néven Debye-erő (permanens dipólus és az általa indukált dipólus közötti kölcsönhatás) (pl. **HCl – Cl₂**)
3. diszperziós hatás, más néven London-féle erő (átmeneti dipólus és az általa indukált dipólus közötti kölcsönhatás) (pl. **Ar – Ar**)

Köszönöm a figyelmet!